

กรมอนามัย
สำนักโภชนาการ

หญิงตั้งครรภ์ และ หญิงให้นมบุตร ต้องเน้นการกินอาหารหลากหลายชนิด เพื่อป้องกันการขาดสารอาหารสำคัญ

กินอาหารหลากหลายชนิดในกลุ่มเดียวกัน

กลุ่มข้าว - แป้ง

เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการได้รับวิตามินบี 1 ต่ำ
ควรกินอาหารกลุ่มข้าวแป้งที่ไม่ขัดสี เช่น ข้าวกล้อง
โดยเฉพาะผู้ไม่กินเนื้อหมูและเลือด

กลุ่มผัก

เพื่อป้องกันโฟเลตต่ำ
เน้นกินผักใบสีเขียวเข้ม เช่น ตำลึง คะน้า ผักบุ้ง ผักโขม
ผักตระกูลกะหล่ำ เช่น ดอกกะหล่ำ บรอกโคลี

กลุ่มผลไม้

เพื่อป้องกันโฟเลตต่ำ
เน้นกินผลไม้ เช่น มะละกอสุก ฝรั่ง กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม

กลุ่มเนื้อสัตว์

เพื่อป้องกันการขาดธาตุเหล็ก
ควรกินเนื้อสัตว์ที่มีสีแดง เช่น เนื้อหมู เนื้อวัว อย่างน้อยวันละ 2 มื้อ
อาหารที่ปรุงประกอบด้วยเลือดและตับ อย่างน้อย 4 วัน ต่อสัปดาห์ หรือวันเว้นวัน

❌ กรณีที่ไม่ดื่มนม

กรณีไม่ดื่มนม ควรกินยาเสริมแคลเซียม
วันละ 1,000 มิลลิกรัม เพิ่มปริมาณอาหาร
ในกลุ่มอาหารอื่น ๆ ชดเชยส่วนของนม ได้แก่
เพิ่มเนื้อสัตว์อีกมื้อละ 1 ช้อนกินข้าว
เพิ่มกลุ่มข้าวแป้ง 1 ถ้วยต่อวัน
เพิ่มกลุ่มอาหารแคลเซียมสูง เช่น เต้าหู้

คุณแม่ตั้งครรภ์ทุกคน
ต้องกินยาเม็ดเสริมไอโอดีน
ธาตุเหล็ก และโฟลิกทุกวัน
ตลอดการตั้งครรภ์และต่อเนื่อง
จนถึงช่วงที่ให้นมลูก 6 เดือนแรก

กรมอนามัย
สำนักโภชนาการ

อาหารแลกเปลี่ยนตามธงโภชนาการ สำหรับ หญิงตั้งครรภ์ และ หญิงให้นมบุตร

ข้าว - แป้ง 1 ถ้วย แลกเปลี่ยนตามปริมาณพลังงาน

ข้าวสวย	ข้าวกล้อง	ข้าวเหนียว 1/2 ถ้วย	ขนมปังโฮลรอก 1 แผ่น	มัน	ข้าวโพด
เส้นหมี่	เส้นเล็ก	เส้นใหญ่	วุ้นเส้น	บะหมี่	สปาเก็ตตี้
บักกะโรย					

ผักสุก 1 ถ้วย แลกเปลี่ยนตามปริมาณใยอาหาร

ผักใบ 1 ถ้วย = ผักใบดก 2 ถ้วย

ผักใบ	ผักใบสุก 1 ถ้วย = ผักใบดิบ 2 ถ้วย
ผักใบ	ผักใบ
กุยช่าย	ตำลึง
ผักโขม	ดอกแค
กวางตุ้ง	กะหล่ำปลี
ผักกาดขาว	บวบ
บวบ	

ผลไม้ 1 ส่วน หรือ ผลไม้ 1 ถ้วย วางลงบนจานขนาด 6 นิ้ว แลกเปลี่ยนตามปริมาณใยอาหาร

ใยอาหารต่ำ	ใยอาหารปานกลาง	ใยอาหารสูง
ชมพู่ 2 ผล	มะละกอสุก 6 ชิ้น	ลองกอง 8 ผล
มะม่วงสุก ครึ่งผลกลาง	มังคุด 4 ผล	กล้วยน้ำว้า 1 ลูก
แตงโม 6 ชิ้น	เงาะ 4 ผล	องุ่น 8 ผล
	ส้มโอ 2 กลีบ	ฝรั่ง 6 ชิ้น
	สาลี่ 6 ชิ้น	แอปเปิ้ล 1 ผลเล็ก
	ส้ม 2 ผลกลาง	แก้วมังกร 6 ชิ้น
	แคนตาลูป 6 ชิ้น	มะม่วงดิบ ครึ่งผลกลาง
	สับปะรด 6 ชิ้น	ลูกพลับ 6 ชิ้น
	ลำไย 8 ผล	

ผักชิ้น

แครอท	มะเขือเปราะ	มะระจีน	ถั่วลันเตา	แครอท	หัวปลี	มะละกอ
บวบ	มะละกอ	หัวปลี	บรอกโคลี	ถั่วฝักยาว	มะเขือเปราะ	แตงกวา
คะน้า	ข้าวโพดอ่อน	ถั่วฝักยาว	เห็ดนางฟ้า	ถั่วฝักยาว	มะเขือเปราะ	แตงกวา
เห็ดฟาง	ฟักทอง	ถั่วออก	ดอกกะหล่ำ	ถั่วออก	มะเขือเทศ	

เนื้อสัตว์ 1 ช้อนกินข้าว แลกเปลี่ยนตามปริมาณโปรตีน

เนื้อ	หมู	ไก่	ปลา	ปลา	กุ้ง	ปลาหมึก	หอยแมลงภู่	ตับหมู
ตับไก่	เลือด	ไข่	ไข่ขาว 6 ช้อนกินข้าว	ไข่แดง 6 ช้อนกินข้าว	ไข่ขาวอ่อน 2 ช้อนกินข้าว	ไข่แดงอ่อน 2 ช้อนกินข้าว	ไข่ขาวสุก 1 ถ้วย	

ตัวเมล็ดแห้งสุก 1 ถ้วย จะเท่ากับ ตัวเมล็ดแห้งสุก 3 ช้อนกินข้าว

กรมอนามัย
สำนักโภชนาการ

ธงโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ ไตรมาสที่ 1

ปริมาณอาหารที่แนะนำให้กินใน 1 วัน

อายุครรภ์
น้อยกว่า 12 สัปดาห์

เลือกปริมาณการกินอาหารตามสีสัญลักษณ์การดื่มนม

ดื่มนม 2 แก้ว | ดื่มนม 1 แก้ว | ❌ ไม่ดื่มนม

ข้าว - แป้ง 7 8 8 ถ้วย

ผัก 3 ถ้วย

ผลไม้ 4 ส่วน

เนื้อสัตว์ 7 8 10 ช้อนกินข้าว

ไข่ 1 ฟอง

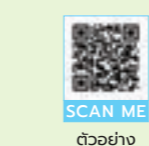
นม 2 1 0 แก้ว

ไขมัน/น้ำตาล/เกลือ ใช้แต่น้อยเท่าที่จำเป็น

ไขมัน 6 7 8 ช้อนชา

น้ำตาล 6 ช้อนชา | เกลือ 1 ช้อนชา

ตัวเมล็ดแห้งสุก 1 ถ้วย

ตัวอย่างถ้วยของผัก

ตัวอย่างส่วนของผลไม้

ตัวอย่างส่วนของเนื้อสัตว์

ดื่มน้ำวันละ 8-10 แก้ว

กินยาเม็ดเสริมธาตุเหล็ก ไอโอดีน และโฟลิก
ทุกวันตลอดการตั้งครรภ์

